

SENY

REVISTA QUINZENAL NACIONALISTA

SUMARI

La virtualitat de l'obra d'En Fontfreda, per Elèusis.—Les eleccions últimes.—Cursos monogràfics d'alts estudis d'intercanvi.—Notes Politiques. Publicacions.

Donatiu de l'Alt...

67° 92 1/3

ANY I   NÚM. I.

OLOT, 1 DE JUNY DE 1919

CANVI DE NOM*

Vida Olotina ha estat l'obra d'EN FRANCESC FONTFREDA. Nosaltres desitjem modestament i coratjosament seguir la seva labor, mantinguda amb tanta perseverancia. Desitjem, pero, que en la nostra revista humil s'hi sentin més les palpitations del temps, que no les petites commocions del districte—tempestes dins un got d'aigua —i per çó li havem canviat el nom massa local de *Vida Olotina* pel nom bellament catalanesc de SENY. No cal dir que per els efectes de l'abonament SENY és la continuació de *Vida Olotina*.

SENY

REVISTA QUINZENAL NACIONALISTA

ANY I. NÚM. I.

OLOT, 1 DE JUNY DE 1919

LA VIRTUALITAT DE L'OBRA D'EN FONTFREDA

Per tal com Francesc Fontfeda no dalia per coses baixes i efmeres, sinó que son pensament sempre romania enlaire, la seva obra no serà moridora. Un estol d'amics copsàvem de la parla viva del filòsof i del patriota, les idees fecundes que l'empenyien a una actuació honrada. I després de son traspàs aquestes idees devenen encara més fulgurants en el nostre record.

La vida de nostre amic, tant torturada externament, tenia en son fur intern, la càlida tranquil·litat de qui sab ablanir i resoldre tots els problemes. L'esforç, gairebé digestiu, de son cervell, resolia en claror victoriosa la obscuritat de les idees. Era home exemplar en la rigurosa ordenació del pensament i en la estructurada concepció de son ideari.

Com a recordatori tornem a reconstruir son pensament:

La Nacionalitat Catalana és la clau de l'imaginari edifici. El dret imprescriptible de retornar al govern de nosaltres mateixos; la superioritat nostra damunt les races germanes; la nostra poixança i la nostra voluntat, que és lo que'ns fa superiors.

Debades parlariem de Nacionalitat sinó fonamentàvem una Cultura Catalana. Debades pensariem ser superiors, sinó deveníem servidors de la Intel·ligència. Debades ens creuriem ser intel·ligents si ignoràvem lo que's pensa a Europa.

Ni el nacionalisme ni l'intel·lectualisme poden ser responsables d'in-

justícia. Per ço, en la concepció estructurada de l'home modern de Catalunya, no hi poden manca-**ri les reivindicacions socials.**

Manera de fer avençar falses idees:

Apartament sistemàtic del romanticisme polític.

Propugnació de la política de realitats.

Apartament de localismes i esquifiments.

Amplitut d'horitzons i d'optimismes.

Rectitud moral i mental.

Culte fervent a l'intel·ligència i a la raó.

Esbrinament de la justícia i sotmissió a ella.

Esperit volador, enlairament indefinit i afany intens de perfecció.

Amics, tinguem ben present les idees de nostre pensador i revivim-les.

ELÉUSIS

LES ELECCIONS ÚLTIMES

Quan presentàvem candidat pel districte olotí, fou per guanyar unes eleccions on no hi hagués tota mena de vexacions contra l'esperit de ciutadania. Això no estava a la nostra mà. Calia només el voler del nostre contrari per canviar l'aspecte de la lluita. Quan el nostre contrari es manifestà poc escrupulós en qüestions que atenyien a la dignitat del districte—i això fou ja de bon principi—a nosaltres no ens restava altre solució que salvar la nostra dignitat ciutadana, posant-nos escrupolosament dins la legalitat més estricta.

I això calia més avui que mai perquè qui avui es posava contra la llei, qui avui s'oposava palesament, escandalosament, al bon exercici dels drets polítics, era el Govern. I quan el Govern no respecta la llei, neix necessàriament l'anarquia.

Un Govern pot donar lleis dolentes, i això podria fer-lo caure; però el cas d'avui és pitjor. No és ja l'episodi d'avui un error del Govern; és el desprestigi del mateix principi d'Autoritat. I el màxim desprestigi del principi d'Autoritat, ha hagut de provenir del Govern del senyor Maura, d'un Govern conservador! Això s'esdevé sovint; mots com «ordre», «conservadurisme», són posats sovint faritzaicament per cobrir les infraccions de la llei més deplorables.

Posada així la lluita, la nostra labor única era la de mantenir íntegrament la nostra dignitat ciutadana, i tots sabeu com aquesta labor l'havem acomplida.

D'els detalls d'aquest episodi que foren les eleccions últimes, no cal que en renovem la memòria. Tenim qui a les vinents Corts ens representarà i en parlarà.

Arà cal tornar a la lluita de sempre. Ahir lluitavem contra una farsa feblíssima; avui hem lluitat contra l'anarquia d'un Govern desaprensiu; demà l'enemic serà ja diferent. Els nostres enemics son les ombres vanes i esvaïvoles de l'estulteria. Cada estulteria vanitosa, cau de seguida en l'oblit, s'esvaeix en l'aire com una fumerola. Però en neix una de nova de seguida; l'estulteria és tan feble com prodigiosament fecunda.

Preparem-nos a lluitar novament contra les vanes pretensions fantasmagòriques dels adversaris nostres del demà. Estem atents a la nostra solidesa intel·ligent i moral, perquè ella, i només ella, ens donarà permanència davant les mil variacions de la incomprensió, i únicament ella ens privarà d'esdevenir també anedòctiques ombres vanes.

CURSOS MONOGRAFICS D'ALTS ESTUDIS I D'INTERCANVI

Aquesta primavera seran donats a Barcelona els següents cursos monogràfics:
PRIMERA SERIE. *Filosofia, Psicologia, Pedagogia.*

El pensament portugués modern. Set lliçons per *Leonardo Coimbra*, professor a la Facultat de Lletres de Lisboa, Ministre d'Instrucció Pública.

Tot seguit del descrèdit del positivisme, una reacció idealista s'ha produït a Portugal, com als altres pobles moderns. En ella, poesia i filosofia es presenten de primer com indiferenciades; més tard, però, s'especifiquen amb Antonio Nobre, qui dóna la direcció pròpiament poètica i Antero de Quental, qui inicia la direcció filosòfica. Més tard encara, el pensament científic adquireix una substantivitat característica, que el professor estudiarà, paral·lelament a les altres direccions espirituals.

Els arguments de Zenon d'Elea. Dues lliçons per *Eugeni d'Ors*, Membre de l'Institut. Director d'Instrucció Pública.

Les famoses apories de Zenon d'Elea contra l'existència del moviment reben una contesta empírica fàcil, la de l'anècdota de Diògenes Cínic. Mes, en el terreny rigurosament racional, no semblen haver estat satisfactòriament resoltes;

les preteses refutacions racionals des d'Aristòtil a Bergson, passant per Bayle i Stuart Mill, no constitueixen, en suma, sinó argumentacions empíriques disfressades. El professor mostrarà que així ha d'ésser sempre quant la noció d'espai és presa separatament de la de temps. No més pot esperar-se una contra-demonstració plausible aplicant al pensament abstracte les nocions d'*espai-temps* i de *línia d'univers* que el geni de Minkowski i els estudis de les teories del principi de Relativitat han portat a la física moderna.

Els grans psicòlegs de la França contemporània. Vuit conferències per *Georges Dwelshauvers*, Antic Professor a la Universitat de Bruseles.

I. *Maine de Biran*: Les idees directrius de la seva psicologia; la seva relació amb la tradició francesa del segle XVIII i amb la biologia; influència sobre la psicologia contemporània.—II. *Victor Cousin, Jouffroy* i l'escola eclètica.—III. Els grans sistemes oposats a l'eclecticisme: *Comte, Cournot, Renouvier*.—IV. Els fundadors de la psicologia científica: *Taine i Ribot*.—V. L'idealisme de *A. Fouillée* i la psicologia de les idees-forces; l'idealisme de *Durant de Gros*.—VI. *Revaissón* i la seva influència; *Lechellier, Boutroux* i el nou espiritualisme; la psicologia reflexiva.—VII. L'escola científica francesa: *Binet* i l'escola de París: *Paulhan, Pierre Janet, Tarde* i la inter-psicologia.—VIII. La psicologia de *H. Bergson*. Conclusions. El deute de la ciència de la vida mental a la psicologia francesa.

La reeducació professional dels soldats mutilats. Tres lliçons per *L. de Paeuw*, Inspector de l'Ensenyament Primari de Bèlgica.

Durant la guerra, M. de Paeuw ha organitzat, en el territori francès, l'obra de reeducació professional dels soldats mutilats per la guerra. Aquesta obra ha obtingut èxits considerables i les conseqüències d'ella presenten un interès pedagògic i psicològic de primer ordre.

SEGONA SERIE. *Ciències, fisico-matemàtiques.*

Curs de *M. Jacques Hadamard*, Professor al Col·legi de França. No hi ha publicat encara el tema del curs.

TERCERA SERIE. *Filologia.*

Assaigs d'una dialectologia catalana. Sis lliçons per *Antoni Griera*, de la Secció Filològica de l'Institut.

Cap llengua romànica aconpleix la unitat literària en la Edat Mitja d'una manera tan perfecta com el català. La estreta unió política de totes les terres catalanes, acompanyada d'una intensificació del conreu del sòl i del meravellós desplegament del tràfec de mar i terra, creava una nació rica i forta amb una cancelleria que imposava una llengua literària i impedia la formació de modalitats dialectals. Solament en el període preliterari hi hagué la base per una diferenciació dialectal que no es va manifestar en la llengua escrita, però que es reflexa encara en la llengua parlada, donant la distinció entre català oriental i occidental. L'evolució

seguida pels parlars importats a València i a Mallorca, d'ençà que no les uneix a Catalunya la sobirania de la Casa d'Aragó, determina les denominacions de valencià i mallorquí, encara que el primer sia un esqueix del català occidental i el segon un espill de l'estat del català oriental del segle XVI. La convivència del Rosselló amb els pobles de França d'ençà de 1642, ha donat nova fisonomia al troç més preuat de la terra catalana, i la manca de tot report entre l'Algher i Catalunya ha marcat un caràcter tot peculiar al català de la ciutat de Sardenya. El parlar d'aquestes contrades que han de viure en un mateix esperit assenyalen la trajectòria seguida per la llengua catalana en el camí de la seva evolució i ofereixen els millors elements per a refer la seva història.

QUARTA SERIE: *Història.*

D. Francisco Manuel de Melo. Set lliçons per Joan Moneva i Puyol, Professor de Cànon a la Universitat de Saragossa.

L'obra de Melo és plena d'interés filològic i històric. La vindicació literària moderna d'escriptors barrocs com Góngora o Gracián, dona actualitat a l'estudi de l'estil de l'historiador de la guerra de Catalunya; les qüestions polítiques d'aquell temps tenen encara avui actualitat doctrinal. El professor estudiarà successivament la figura de Melo, la seva literatura i posició intel·lectual en comparança especialment amb les de Maquiavel i Saavedra Faxardo, l'estil ric en complexitat, varietats lingüístiques, en excel·lències i en anomalies; per últim, molt principalment, l'obra històrica de Melo xifrada en la seva *Historia de los movimientos, separación y guerra de Cataluña en tiempo de Felipe IV*, rica en interès de valor no circumstancial i en observacions encara avui aplicables.

NOTES POLÍTIQUES

LES ELECCIONS A OLOT:—Les causes per les quals no han estat guanyades en nostre districte les eleccions, son prou de tothom conegudes. Son les causes que han influït en tota la Espanya i han aixecat a tot arreu clams de protesta. No cal que ens entretinguem en enumerar-les. Ja s'en cuidaran els qui, davant del Tribunal Suprem i davant del Parlament, faràn complir les lleis anul·lant la elecció d'Olot, si és que les lleis a Espanya son fetes per a ésser aplicades.

La lluita va ésser duta amb veritable furor, però sens un pensament, sens un ideal, sens altre emblema veritable, que unes banderes castellanases passejades per tot el districte. Sens altre esperit que procurar una defecció als amics de Catalunya. I a n'aixó hi contribuïen persones que havien

obtingut representacions amb el nom de Catalunya i havien llargament perorat de les tradicions de la nostra terra.

La Lliga Regionalista, ha mantingut en canvi, la seva campanya dintre els límits més estrictes de la dignitat. Creients en una idea, l'havem exposada extensament, sincerament, per medi de la paraula i de la ploma. Dèiem, que el representant de nostre districte, per tal com és un representant de Catalunya, devia tenir algom més que una significació personal, devia tenir una afirmació en son programa, l'afirmació de Catalunya. I dèiem que el qui menys lligitimament pot ésser representant de nostre districte, és un afiliat a la U. M. N. que representa la sistemàtica contradicció del pensament de Catalunya.

Els accidents de la lluita ens han desinteressat de la victòria material. Aquesta queda per a els pobres senyors, que juguen el trist paper de traïdors a la seva terra. Nosaltres ens acontentem, aquesta vegada ben sincerament, de la victòria moral que ens arrela en la verdadera opinió del districte i ens dóna la satisfacció de veure com nostra idea rep cada dia noves adhesions i provoca esclats insospitats de entusiasme.

LES ELECCIONS A CATALUNYA.—El resultat global de les eleccions a Catalunya ha estat el de una victòria, més esclatant per quant ha estat més disputada. La Lliga ha tret catorze diputats, i molts dels altres que han sortit triomfants, son de caracter francament autonomista. La U. M. N. ha sofert un fracàs, doncs les poques actes que ha conquerit de nou, seràn de les més greus d'Espanya.

La victòria obtinguda per la Lliga a Barcelona ha estat magnífica i demostrativa de que és en els centres ont la opinió es mostra amb llibertat, ont es judica favorablement la seva actuació.

DECLARACIONS D'EN CAMBÓ.—En Joaquim Montaner publica a «El Sol», el següent interviu amb el senyor Cambó del qual en reproduim alguns fragments:

«El símptoma quasi general d'immoralitat en aquestes eleccions, dintre de Catalunya, és evident.

Mai s'havia arribat per cap Govern a aquests extrems d'arbitrarietat.

El cas de la provincia de Girona, per exemple, és eloqüentíssim.

Girona fou la primera ciutat espanyola que donà mostres d'una puresa immaculada de sufragi.

- Jo recordo que les meves eleccions, cap a l'any 10, foren un model d'honradesa política.

No em costaren les despeses sinó 3.000 pessetes, i més de 2.000 s'invertiren en propaganda: en impresos i en anades i vingudes.

Ara, realment, ha estat vergonyós el que ha succeït.

Pot comprendre's: Estem acostumats, per desgràcia, a l'acció eficaç del Govern, amb un apoi oficial; però d'això al que s'ha fet ara, hi ha un abim.

Ara les eleccions de Girona, de la província de Girona, s'han fet a base del joc: concedint determinades exclusives a certes cases, amb tal que es dediqués una part de llurs beneficis per a eleccions.

I això és intolerable.

Nosaltres tenim dades de totes les coses aquestes i reclamarem oportunitament. Si hi ha una mica de vergonya només, esperem que s'anul·lin la meitat de les actes.

La conducta del Govern és inqualificable.

El senyor Maura tenia davant de l'opinió espanyola una veritable autoritat. Amb aquestes coses i altres que s'han realitzat, aquella queda afeblida; perquè el pitjor és que ell ho sabia i en consentir-ho s'afeblia a si mateix.

La qüestió, doncs, és senzilla. O tot això ha ocorregut sense ell saber-ho, en qual cas demostra una absoluta incapacitat de governant, o ho coneixia, en qual cas és exacte el que diem de la seva desqualificació.

L'única cosa seriosa i forta, la característica del senyor Maura, era la adhesió de tota la seva campanya a favor del ressorgiment de la ciutadania.

I aixó era una realitat. I el senyor Maura, amb sols set o vuit diputats, tenia una força moral enorme. Avui, amb el que passa, amb 90 diputats té una força molt més petita.

La «Unión Monárquica Nacional» ha tingut candidats triomfants en algunes poblacions de Catalunya; però això no val res; no representa quasi res. Tothom sap com han aconseguit el triomf. I és desconsolador que es tolerin tals procediments. És cert que s'ha exercit coacció sobre els pares dels soldats en files; és cert també que els delegats de Proveïments exercissin tota mena de coaccions, demanant vots al seu favor o amenaçant en fallar en contra de determinats expedients.

En fi; jo crec que moltes d'aqueixes actes s'anul·laràn com, ja he dit

per decor. I sinó, crec que les quatre o cinc actes de més que haigi obtingut per aqueixos procediments la «Unión Monàrquica» a Catalunya causaràn un dany immens al Govern, que no podrà compensar-se de cap manera amb mitja dotzena més de diputats.

Nosaltres, amb els que vagin allí, com a nostres, tindrem una minoria més forta que la de les Corts anteriors; tindrem més elements d'eficàcia parlamentària que aleshores, tindrem una llibertat d'acció més gran i aprofitarem l'aventatge de tenir allí nacionalistes de sentir radical.

Algú—continuà dient el senyor Cambó—ha pensat que el que vaig dir en la meva conferència del Palau, que en cinc anys d'acció intensa en el ministeri de Foment canviaria totalment la situació d'Espanya, era una frase retòrica. No ho és. Jo soc profundament optimista.

Espanya és rica i no se sap res del que hi tenim. El meu cens de la riquesa, que vaig dirigir i vaig començar, ho demostra plenament i és precís que el completem i conservem. Si nó, aviat la xarxa de ferrocarrils, per exemple, deixarà d'ésser nostra, per fallida, i passarà a estranyes mans i aqueixa intervenció estrangera, quasi inevitable, es pitjor cent vegades que una intervenció en les Duanes. S'ha de pensar en Espanya i s'ha de treballar sense descans perquè no succeeixi.

Per això penso en el separatisme. La independència de Catalunya seria una cosa dolorosa, una amputació, una desgràcia.

Jo no crec que la solució del problema d'Espanya depengui o sigui una conseqüència de la solució del de Catalunya. Penso més bé que el de Catalunya és semblant al d'Espanya».

PUBLICACIONS

CIEN ROMANCES ESCOGIDOS.
—Selección y prólogo de *Antonio G. Solalinde*. Colección Granada.—
Aquesta antologia de «romances» no té una vaga valor històrica, sinó que és un llibret ple de joies literàries. Hi ha en molts «romances» una inspiració que rarament es trobaria en les poesies dels autors clàssics castellans. La tria està

feta sota un criteri purament estètic. Aquesta antologia palesa la diversitat que hi ha en aquest gènere en la literatura castellana. Conté tres menes de «romances»: *Romances carolingios*, *romances relatius a la història de España* i *romances novelescos*. Vora el «romance» popular i andònim hi ha posat el senyor Solalinde mostres de

«romances» deguts a Góngora, Cervantes, Quevedo, Lope de Vega i Zorrilla. Copiem l'antic

Romance del conde Arnaldos

¡Quién hubiera tal ventura
sobre las aguas del mar,
como hubo el conde Arnaldos
la mañana de San Juan!

Con un falcón en la mano
la caza iba a cazar,
vió venir una galera
que a tierra quiere llegar.

Las velas traía de seda,
la ejercía de un cendal,
marinero que la manda
diciendo viene un cantar
que la mar hacía en calma,
los vientos hace amainar,
los peces que andan nel hondo
arriba los hace andar,
las aves que andan volando
en el mástel las face posar.

Allí habló el conde Arnaldo:
bien oiréis lo que dirà:

—Por Diós te ruego, marinero,
digasme ora ese cantar.—

Respondióle el marinero,
tal respuesta le fué a dar:

—Yo no digo esta canción
sino a quien conmigó va.

L'INSTANT.—Serà represa aquesta revista franco-catalana, que era el portaveu de l'art moderníssim, serà tal vegada la millor revista d'art catalana. Contarà amb una bona col·laboració literària, Serà una revista utilíssima per posar-se al corrent del moviment artístic i literari; però per demunt de la mera informació hi haurà en tota la revista la noblesa de la selecció i la sanció intel·ligent de la crítica.

LLIBRES REBUTS

MANUEL G. MORENTE.—*Discurso del método y Meditaciones metafísicas de Descartes*. Traducció i explicació con un prólogo. Colecció Granada.

ERNEST M. FERRANDO.—*Les Llunyanies suggestives. El farsant i la enamorada*. Biblioteca Valencia.

JOAQUIM RUYRA.—*Fulles ventisses*. Poesies.

JOSEP ARAGAY.—*Italia*. Poesies, pròleg de Carles Riba.

PERE DORADO MONTERO.—*La Natura i la Historia*. Traducció de Josep M.ª Capdevila. (Col·lecció filosòfica dirigida per Eugeni d'Ors).

TURGUENEF.—*Aguas primaverales*. Traducció del rus per G. Portnof (col·lecció Granada).

LERMONTOF.—*Un heroe de nuestro tiempo*. Traducció del rus per G. Portnof. (Col·lecció Granada).

FORSTER WATSON.—*Lluis Vives a Anglaterra*. Traducció de l'angles per Joan Palau Vera (Col·lecció Filosòfica dirigida per Eugeni d'Ors).

CARLES RIBA.—*Primer llibre d'estances*.

NOGUES.—*La Catalunya pintoresca*. Quadern 1er. Explicacions de Francesc Pujols i pròleg de l'Apa.

OFICINA I LABORATORI DE FARMACIA

DE ANTON BOLÓS I VAYREDA

SERVEI ESCRUPULÓS I CIENTIFIC
MEDICAMENTS PURS GARANTITS
MODERNS APARELLS DE LABORATORI
ESPECIFICS; INJECTABLES; OXIGEN; ANALISIS

S. RAFEL n.º 28

TELEFON n.º 40

Terrens per a vendre

o acensar

situats al millor punt urbanitzat
del Pla de Llacs

Raó Carrer de la Proa 16, 1er.

YOGHOURT

Se serveix a domicili

Per encàrrecs:

CELLER OLOTÍ

Passaig de Blay, 52